

Мукачівський державний університет
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

**Методичні рекомендації до організації і проведення практики
педагогічної (літньої)**

для студентів денної та заочної форми навчання
напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»

Мукачево - 2016

УДК 74.480.276.4

Методичні рекомендації до організації і проведення педагогічної (літньої) практики в дошкільних групах для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»/ Укладач Н.М.Русин.- Мукачево: МДУ, 2016. - 39 с. (др.арк.1,7).

Укладач: Н.М.Русин, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Рецензент: Атрощенко Т.О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти.

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, протокол № 8 від 10 березня 2016 р.

Ухвалено Науково-методичною радою МДУ, протокол №__ від _____ 2016 р.

Методичні рекомендації спрямовані на надання студентам допомоги в організації та проведенні педагогічної (літньої) практики, формування практичних умінь та навичок у здійсненні навчально-виховного процесу з дітьми дошкільного віку.

Методичні рекомендації рекомендовано для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта».

@ Русин Н.М.
@МДУ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Частина 1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ	5
Частина 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ	
СТУДЕНТІВ	8
2.1. Керівництво педагогічною практикою	8
2.2. Організація педагогічної практики	10
Частина 3. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ЛІТНЬОЇ)	12
Частина 4. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ	
ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ	20
4.1. Перелік індивідуальної звітної документації	20
4.2. Критерії оцінювання	21
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	22
ДОДАТКИ	25

ВСТУП

Інтегративні процеси в освітньому просторі України окреслюють конкретні завдання, які покликана вирішувати вища школа – формування висококваліфікованих педагогів, компетентних у своїй професійній діяльності, здатних творчо працювати на педагогічній ниві. До такої категорії фахівців належать молоді педагогічні кадри, підготовку яких здійснюють для галузі освіти й зокрема дошкільної, система якої знаходиться у процесі реформування.

Це значно посилює увагу до практичної підготовки майбутніх фахівців і, у свою чергу, забезпечує успішну реалізацію Базового компонента дошкільної освіти, який передбачає оволодіння змістом дошкільної освіти впродовж усього періоду дошкільного дитинства і визнає цінність кожного вікового етапу для особистісного розвитку за умови повної реалізації дитиною своїх потенційних можливостей, шляхом застосування комплексних освітніх програм розвитку дітей з урахуванням особистісно-орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного, діяльнісного підходів, взаємодії навчального закладу і родини.

Перехід від актуально здійснюваної навчальної діяльності студента до професійної діяльності, яку він опановує, іноді буває не простим. Оволодіння майбутніми педагогами фахово-методичними, спеціальними та творчими вміннями має велике значення для їхньої професійної діяльності, оскільки сучасний дошкільний навчальний заклад (у подальшому ДНЗ) потребує педагога вищої кваліфікації з творчим науково-педагогічним мисленням. Адже, саме фахова вправність, здатність вирішувати педагогічні задачі, прагнення до розвитку та самовдосконалення характеризують компетентного педагога ДНЗ, спрямованого як на навчальну, розвивальну, так і на виховну діяльність.

У зв'язку з цим, під час професійної підготовки у вищому навчальному закладі значно підвищуються вимоги до:

- практичних умінь та здібностей майбутнього фахівця, його дослідницької діяльності;
- якості організації усіх видів практики, удосконалення її змісту, умов проведення.

Педагогічна практика (літня) є складовою і обов'язковою частиною професійної практичної підготовки студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» денної та заочної форми навчання.

Частина 1.МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика (літня)

Мета практики: формування у студентів уявлення про особливості роботи дошкільного закладу в літньо-оздоровчий період і самостійне оволодіння функціями діяльності вихователя.

Завдання практики:

Вивчення особливостей діяльності дошкільного закладу (і вихователя) у літній оздоровчий період.

Самостійне виконання студентами всіх функцій вихователя груп дошкільного віку.

Оволодіння основними методичними підходами до роботи з дітьми дошкільного віку в літній оздоровчий період.

Апробація методів діагностики діяльності (гра, праця) дошкільника.

Формування індивідуального стилю в педагогічній діяльності.

Удосконалення культури педагогічної діяльності (культура мовлення, культура спілкування, культура зовнішнього вигляду).

Вироблення умінь та навички самостійної роботи з дітьми в літній період, враховуючи їх особистість;

Виховання інтересу до майбутньої професії та бажання працювати з дітьми в літній період, враховуючи їх особливості;

Формування навичок самостійної організації побутової, ігрової і навчальної діяльності дітей;

Розвивати творчість студентів, формувати вміння застосовувати свої теоретичні знання, здійснювати нетрадиційні форми роботи;

Вироблення навичок роботи з батьками дітей;

Ознайомлення з умовами організації і керівництва навчально-виховною роботою дітей у різновікових групах.

Перелік педагогічних умінь і навичок:

- спостерігати та аналізувати роботу вихователів, помічати та вивчати кращий досвід, вести щоденник;

- навчитись самостійно організовувати дитячий колектив для проведення різних видів ігрової навчальної та ігрової діяльності;

- ознайомитись з видами та особливостями планування навчально-виховної роботи;

- організовувати та проводити специфічні форми роботи з дітьми в літній період (загартування. купання у водоймах та ін.);

- самостійно готувати та проводити різні види занять, застосовувати нетрадиційні форми їх проведення;
- володіти практичними навичками користування варіативними програмами виховання та навчання в дитячому садку;
- уміння здійснювати групові та індивідуальні види роботи з дітьми з різних розділів програми;
- організовувати роботу з батьками, вивчати кращий досвід сімейного виховання;
- виявляти творчість, винахідливість у проведенні народознавчої роботи з дітьми в дошкільному закладі;
- осмислювати і аналізувати досвід своєї педагогічної діяльності;
- грамотно та охайно вести документацію педагогічної практики.

Базою практики є групи дітей молодшого, середнього, старшого дошкільного віку дошкільних навчальних закладів.

Зміст діяльності студентів-практикантів:

Виконання завдань практики відбувається поетапно.

На *підготовчому етапі*, в перші дні перебування в дошкільному навчальному закладі, практиканти ознайомлюються з організацією його роботи, вивчають документацію, спостерігають та аналізують роботу вихователя (проведення режимних процесів, організацію різних видів дитячої діяльності), готуються до самостійної роботи на посаді вихователя: складають календарні плани навчально-виховної роботи на період практики, конспекти режимних процесів, занять з фізичної культури та розваг, виготовляють необхідні дидактичні посібники, ігровий матеріал. На кінець підготовчого періоду студенти завершують складання індивідуального плану проходження педагогічної практики, затверджують його у методиста.

Основний етап практики. Студенти самостійно працюють на посаді вихователя в першу і другу половину дня. Здійснюють всебічне виховання дітей, добираючи для цього конкретний зміст роботи і засоби педагогічного впливу. Проводять режимні процеси, ігри, спостереження, екскурсії та інші форми навчально-виховної роботи. Особливу увагу приділяють проведенню загартовуючих процедур (повітряні і сонячні ванни, ходьба босоніж, обтирання, обливання водою) та інших фізкультурно-оздоровчих заходів (заняття з фізкультури, рухливі ігри, пішохідні переходи, спортивні розваги, дні здоров'я тощо).

Враховуючи потреби дітей і специфіку навчально-виховних завдань, практиканти організовують предметно-ігрове середовище групи, створюють умови для самостійної дитячої діяльності (ігрової, трудової, художньої, пізнавальної); створюють і підтримують у групі психологічно комфортний

клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають виникненню травм; щотижня студенти організують свята і розваги для дітей своєї групи або об'єднані вечори дозвілля для дітей різних вікових груп.

Вечори дозвілля та свята для дітей різних вікових груп практиканти можуть готувати і проводити разом.

На *підсумковому етапі* практики студенти проводять залікові режимні процеси та заняття з фізичної культури на повітрі. Розваги і вечори дозвілля проводяться як відкриті заходи для студентів та вихователів дошкільного навчального закладу. Наприкінці практики студенти оформлюють звітну документацію, беруть участь у педагогічній раді (чи виробничій нараді), присвяченій обговоренню підсумків педагогічної практики.

Частина 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ СТУДЕНТІВ

2.1 Керівництво педагогічною практикою

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри. Керівництво практикою полягає у:

- видачі студентам індивідуальних завдань;
- наданні необхідних інструкцій щодо проходження практики; проведення консультацій відповідно до графіка;
- проведення консультацій відповідно до графіку;
- прийомі та перевірці звітів з практики;
- оцінюванні звітів і організації захисту.

Обов'язки керівника практики від ВНЗ полягають у:

- наданні оцінки стану та відповідності баз практики основним вимогам, які висувають ВНЗ до них, та визначенні рівня готовності їх для прийняття студентів;
- забезпеченні проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням студентів на практику, забезпечення студентів необхідними документами: щоденником практики та програмою практики;
  - складанні графіка виконання програми практики;
  - проведенні регулярних (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій;
  - контролюванні дотримання термінів виконання завдань із практики, їх корегування при необхідності та складання звітів;
  - перевірці звітів з практики і допуску їх до захисту;
  - організації роботи комісії, що створюються на кафедрі для захисту звітів з практики;

Керівництво студентами - практикантами на робочих місцях здійснюється керівниками та провідними фахівцями організації, які мають повну вищу освіту

Основні обов'язки керівників практики від ДНЗ – об'єкта практики

- організація робочого місця та створення необхідних умов для проходження практики;
  - забезпечення студентів необхідною інформацією про діяльність ДНЗ;
  - залучення студентів - практикантів до активної участі у роботі,
  - забезпечення необхідними методичними матеріалами та технічними засобами;
  - контроль за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому;

- перевірка підсумкового звіту студента та оформлення відгуку керівника практики.

Основні обов'язки студентів - практикантів при проходженні практики:

- до початку практики отримати у навчальному закладі всі необхідні організаційно - методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- своєчасно прибути на місце практики і документально оформити початок
- дотримуватись трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики згідно з отриманими завданнями у режимі роботи ДНЗ;
- регулярно відвідувати керівника практики від ВНЗ у дні його консультацій на кафедрі;
- виконати поставлені завдання у повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій від ВНЗ та ДНЗ;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні скласти звіт з практики;
- захистити звіт практики у визначений термін.

Щоденник є основним документом, що підтверджує, проходження студентом практики, у якому відображається вся його поточна робота і містить:

- календарний план виконання студентом програми відповідної практики і оцінки його виконання;
- план роботи, який складається разом з керівником практики від кафедри і ДНЗ;
- висновки і пропозиції студента по результатам проходження відповідної практики;
- підсумкове оцінювання роботи студента за період практики, керівниками від ДНЗ і кафедри.

2.2. Організація педагогічної практики

Об'єктами педагогічних практик виступають державні навчальні заклади різних форм власності, які застосовують нові передові форми та методи організації навчально-виховного процесу дітей дошкільного віку.

Для ефективної реалізації програми педагогічної практики в групах дітей дошкільного віку мають бути враховані такі умови її організації:

1. Перед початком педагогічної практики кафедрою теорії та методики дошкільної освіти проводиться визначення рівня готовності студентів до практики у формі *методичного допуску*, метою якого є діагностика рівня педагогічних знань та практичних навичок роботи з дітьми дошкільного віку, а

також накопичення студентами певного методичного матеріалу для практики. З цією метою студенти самостійно добирають дидактичні та рухливі ігри для дітей 3-6 років (не менше десяти), загадки, вірші, інший мовленнєвий матеріал. У «методичних скарбничках» студенти можуть також подати зразки чи описи цікавих наочних посібників для роботи з дітьми дошкільного віку, створені самими студентами, чи запозичені з методичної літератури, фахових журналів.

2. Практика проводиться у дошкільних навчальних закладах.

До керівництва педагогічно практикою студентів призначаються досвідчені викладачі кафедри теорії та методики дошкільної освіти, що мають досвід роботи у дошкільному закладі, та практичні працівники.

3. Студент-практикант призначається в одну з груп дітей дошкільного віку, у якій працює протягом усього періоду практики за розкладом вихователя-наставника.

4. Роботу з дітьми студенти-практиканти здійснюють під постійним контролем вихователя-наставника, який несе безпосередню відповідальність за життя і здоров'я дітей групи, їх навчання і виховання.

5. Студенти зобов'язані виконувати правила внутрішнього трудового режиму дошкільного закладу, підкорятися розпорядженням завідувача дитячого садка, інших осіб, які мають право інспектувати дошкільний заклад. Однак передусім студент-практикант повинен виконувати вказівки та розпорядження методиста практики, без погодження з яким студент-практикант не може бути переведений в іншу групу, залучений до таких видів діяльності в дитячому садку, які не передбачені програмою практики, звільнений від виконання будь-яких видів педагогічної діяльності, які заплановані програмою практики.

Перед початком практики проводиться настановна конференція, у ході якої студенти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Режим роботи студентів під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

На період практики в кожній підгрупі студентів призначається староста, який веде облік відвідування студентами практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника практики, методистів, адміністрації і працівників базового навчального закладу чи установи щодо організації і перебігу практики, інформує студентів про консультації, семінари.

Послідовність реалізації завдань практики студент визначає в індивідуальному плані проходження практики. Він складається у перші дні практики, схвалюється викладачем-методистом та керівником від бази практики

(вихователем, зав.ДНЗ). Кожен студент працює відповідно до свого індивідуального плану.

Протягом педагогічної практики (кожного з її видів) практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики), в тому числі й роботу зі складання психолого-педагогічних характеристик дитини чи академічної групи студентів, з вивчення та аналізу ділової документації навчального закладу чи управління освіти. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції студенти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.

На основі виступів і захистів матеріалів практики здійснюється оцінювання результатів проведеної студентами-практикантами роботи (диференційований залік).

Частина 3.ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ЛІТНЬОЇ)

Опис предмета педагогічної практики

Таблиця 3.1.

Практика педагогічна (літня)	Напрямок, спеціальність, ступінь	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3. Модулів – 1. Змістових модулів – 3. Загальна кількість годин – 90. Тижнів – 2.	Шифр та назва напрямку: 0101 «Педагогічна освіта» Шифр та назва напрям підготовки: 6.010101 «Дошкільна освіта» ступінь «бакалавр»	Семестр: 6(дфн),8(зфн) Практична робота Самостійна робота Індивідуальна робота Вид контролю: диф.залік

Змістовий модуль I. Спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей дошкільного віку

Самостійному проведенню навчально-виховного процесу в групі передують ознайомлення студентів-практикантів з дошкільним закладом, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди студентів з керівником дошкільної установи, у ході якої практиканти отримують загальні відомості про дошкільний навчальний заклад (його тип, вид, контингент вихованців, основні напрями навчально-виховної роботи з дітьми, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят та які форми планування навчально-виховної роботи в літній період прийняті в дошкільному закладі. Завідувач ДНЗ проводить також інструктаж студентів щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.

Виконання завдань практики відбувається поетапно.

На *підготовчому етапі*, в перші дні перебування в дошкільному навчальному закладі, практиканти ознайомлюються з організацією його роботи, вивчають документацію, спостерігають та аналізують роботу вихователя (проведення режимних процесів, організацію різних видів дитячої діяльності), готуються до самостійної роботи на посаді вихователя: складають календарні плани навчально-виховної роботи на період практики, конспекти режимних процесів, занять з фізичної культури та розваг, виготовляють необхідні дидактичні посібники, ігровий матеріал. Кожен студент обирає дитину, за якою

він буде вести спостереження з метою складання психолого-педагогічної характеристики. На кінець підготовчого періоду студенти завершують складання індивідуального плану проходження педагогічної практики, затверджують його у методиста.

Особливу увагу слід звернути на своєрідність організації педагогічного процесу в тій віковій групі, в якій студент проходить педагогічну практику: комплектування групи, організацію навчально-розвивального середовища групових приміщень, стиль педагогічного спілкування вихователя-наставника, розподіл обов'язків між персоналом групи тощо. Доцільно проаналізувати перспективні плани роботи на літній період, групові та загальні заходи.

Спостерігаючи педагогічний процес, практикант ознайомлюється також із методичним та дидактичним забезпеченням навчально-виховного процесу: аналізує наявні в групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання та дидактичний матеріал, що зберігається у методичному кабінеті дошкільного закладу, а також можливі умови їх використання у подальшій діяльності під час педагогічної практики.

В цей період у дошкільному закладі можуть також бути організовані заняття з різних розділів програми дошкільного навчального закладу та різних типів: комплексні, комбіновані, тематичні, інтегровані заняття, також оздоровчі заходи, спортивні свята та розваги. У спостереженні, проведенні, організації та обговоренні показових заходів беруть участь всі студенти підгрупи. Результати спостережень практиканти фіксують у щоденнику.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль II. Самостійне виконання студентом-практикантом обов'язків вихователя

Основний етап практики (середина першого тижня – другий тиждень). Студенти самостійно працюють на посаді вихователя в першу і другу половину дня. Здійснюють всебічне виховання дітей, добираючи для цього конкретний зміст роботи і засоби педагогічного впливу. Проводять режимні процеси, ігри, спостереження, екскурсії та інші форми навчально-виховної роботи. Особливу увагу приділяють проведенню фізкультурно-оздоровчим заходам (заняття з фізкультури, рухливі ігри, пішохідні переходи, спортивні розваги, дні здоров'я тощо). Враховуючи потреби дітей і специфіку навчально-виховних завдань, практиканти організовують предметно-ігрове середовище групи, створюють умови для самостійної дитячої діяльності (ігрової, трудової, художньої, пізнавальної); створюють і підтримують у групі психологічно комфортний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають виникненню травм;

щотижня студенти організують свята і розваги для дітей своєї групи або об'єднані вечори дозвілля для дітей різних вікових груп. В цей період студенти складають психолого-педагогічну характеристику на дитину; проводять роботу з батьками: бесіди, консультації з різних питань виховання дітей, залучають батьків до участі у святах, розвагах, екскурсіях та інших формах роботи з дітьми. За потреби дошкільного навчального закладу практиканти виконують окремі доручення методичного характеру: працюють над поповненням обладнання методичного кабінету, беруть участь у методичній роботі закладу, виступають перед вихователями з доповідями, повідомленнями. Для успішного виконання завдань практики студенти, які працюють в одній віковій групі, раціонально розподіляють між собою педагогічну діяльність, координують свої дії. Наприклад, один з них проводить роботу з дітьми, інший – спостерігає навчально-виховний процес, потім – навпаки; розваги та свята в групі студенти організують спільно. Вечори дозвілля та свята для дітей різних вікових груп практиканти можуть готувати і проводити разом.

При виконанні функцій вихователя студентам надається право використовувати варіативні програми і методики.

1. Охорона і зміцнення здоров'я дітей (материнська функція)

Виділення цієї функції в самостійну і значущу пов'язано з тим, що слабкий організм дітей дошкільного віку не спроможний так, як організм школяра боротися з захворюванням і переносить їх важче.

Студенти повинні створювати найкращі умови для фізичного розвитку дітей, охорони здоров'я, необхідно приділяти увагу і загартуванню дитячого організму. Ця функція виявляється також і в забезпеченні позитивного емоційного стану кожної дитини і групи, в турботливому, лагідному відношенні до дітей. Вона включає уміння створювати умови для нормального протікання процесів життєдіяльності, психологічно комфортний клімат кожній дитині.

В період літньої практики студенти проводять наступні форми роботи з фізичного виховання:

- фізкультурний відпочинок (кожного тижня);
- фізкультурне свято (на останньому тижні практики);
- ранкову гімнастику з елементами танцю, аеробіки на свіжому повітрі (щодня);
- заняття з розвитку рухів в ігровому сюжеті або з рухливих ігор (щодня);
- індивідуальну роботу з розвитку рухів (щодня).

Конспекти всіх форм роботи по фізичному вихованню студенти розробляють самостійно і представляють в звітній документації.

над тренуванням своєї впевненої поведінки.

2. Розвиваюча (виховуюча та навчальна).

Студент в процесі своєї взаємодії з дітьми повинен намагатися формувати в них цілісні основи відношення до дійсності.

Навчальна функція виражається в стимуляції і управлінні активністю дошкільника, в результаті якої у нього формуються знання, уміння і навички. Головна мета навчання дошкільників не передавання готових знань, а формування здібностей, інтересу до самостійного їхнього здобування.

Розвиваюча функція передбачає реалізацію освітньої програми дошкільного закладу.

Особливу увагу під час літньої педагогічної практики слід звернути на вирішення задач екологічного виховання дошкільників. Під час практики проводяться:

- екологічні свята;
- екологічні розваги (1 раз на тиждень);
- екологічні заняття (4-6, в тому числі з використанням екологічної казки).

Робота з екологічною казкою ведеться за визначеною системою, яка включає розповідь казки, її театралізацію, гру-бесіду дійових осіб з дітьми, гру-драматизацію.

Конспекти екологічних казок, занять, свят і розваг студенти розробляють самостійно і представляють їх у звітній документації.

3. Діагностична і корекційна.

Реалізація цих функцій передбачає наявність у студента умінь використовувати елементарні засоби діагностики рівня інтелектуального і особистісного розвитку дитини. Дуже важливо виявити і ті затруднення, які відчуває дитина в значущих для нього видах діяльності, в установленні взаємовідношень з оточуючими.

З цією метою студенти:

- вивчають особливості сюжетно-рольової гри;
- вивчають особливості взяття дитиною на себе ролі в сюжетно-рольовій грі;
- досліджують особливості усвідомлення дошкільниками 5-7 років сумісної гри і праці як різних видів діяльності.

4. Комунікативна.

Ця функція виявляється в стилі взаємовідносин між студентом і вихователем, студентом, дітьми та їх батьками. Вона включає вміння встановлювати педагогічно доцільні відносини з дітьми, регулювати

спілкування і взаємовідносини в групі дітей не тільки одного віку, але й різного віку.

Регулюючи взаємодію дітей, студенту рекомендується затвердити у різновіковій групі наступні правила:

- старші допомагають молодшим, коли ті просять;
- молодші не заважають старшим працювати та гратися;
- не можна відбирати іграшку у іншої дитини, бити чи ображати його, руйнувати його роботу або псувати продукти праці;
- молодші завжди можуть бути присутніми при будь-якому занятті і по мірі сил і бажання брати участь в ньому;
- студент не змушує дітей брати участь у заходах.

5. Конструкторсько-організаторська функція.

Ця функція включає:

- вміння студентів створювати умови для успішного розвитку і виховання дитини;
- планувати навчально-виховний процес;
- володіти набором варіативних методик і педагогічних технологій, здійснювати їх відбір і застосовувати у відповідності з певними умовами;
- творчо брати участь у перетворенні предметного середовища, яке оточує дитину;
- проектувати розвиток дитини в системі навчально-виховної взаємодії.

Кожний студент виготовляє два дидактичних посібника, необхідних для навчання дошкільників.

6. Координуюча.

Реалізація цієї функції полягає в об'єднанні і узгодженні змісту і направленні педагогічного впливу на дитину.

Студент здійснює координацію діяльності помічника вихователя, музичного керівника та інших співпрацівників дошкільного закладу. Узгоджує свою діяльність з вихователем-напарником, методистом, медичним персоналом в рамках освітнього процесу всього дошкільного закладу; систематично співпрацює з батьками і особами, які їх замінюють.

В ході літньої педагогічної практики студенти повинні встановити діловий, побудований на довірі контакт в роботі з колективом батьків.

Перший етап – трансляція батькам позитивного образу дитини. Завдяки цьому з самого початку між молодим вихователем і батьками складуються доброзичливі відносини з установкою на майбутнє ділове співробітництво.

Другий етап – трансляція батьками знань, які допомогли б їм у вихованні дитини в сім'ї і знань про дитину, які неможливо отримати в сім'ї, але які можуть бути цікавими для батьків (дані соціометричного дослідження групи,

особливості спілкування дитини з однолітками, досягнення дитини в продуктивних видах діяльності, уявлення дошкільника про щастя і горе і т.п.).

7. Функція професійного самовдосконалення.

В діяльності студента-практиканта особливо важлива роль відводиться самоосвіті і самовихованню. Широке коло знань, знайомство з якими допомагає професійному зросту молодого педагога. Те, на чому зупиниться студент в процесі самоосвіти, багато в чому залежить від його інтересів, направленості, ціннісних орієнтацій, установок. Молодий педагог, який входить в новий колектив, завжди відчуває невпевненість в своїх силах і здібностях, яка в цілому знижує успішність його діяльності під час практики. Впевненість в собі, навпаки, допомагає будувати відношення зі своїми новими колегами в бажаному напрямку. Студентам пропонується попрацювати над тренуванням своєї впевненої поведінки.

У кінці робочої зміни студент-практикант обговорює свою діяльність з вихователем-наставником, отримує консультації щодо наступного робочого дня. Проведену самостійно роботу студент-практикант фіксує в щоденнику.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, конспекти п'яти проведених студентом пробних занять з різних розділів програми, конспект фізкультурної розваги і фізкультурного свята.

Змістовий модуль III. Проведення відкритих заходів, оформлення звітної документації

На підсумковому етапі практики студенти проводять заходів режимні процеси та заняття і розваги з фізичної культури на повітрі. Розваги і вечори дозвілля проводяться як відкриті заходи для студентів та вихователів дошкільного навчального закладу.

Показові заходи оцінюють присутні груповий методист практики, завідувач або методист дошкільної установи, вихователь-наставник, а також студенти-практиканти, які проходять практику в цьому дитячому садку. Тему відкритого заходу студент-практикант обирає за власним бажанням, однак доцільно, щоб тема заняття відповідала перспективному плану навчально-виховної роботи групи. Складаючи конспект заняття, студент-практикант має виявити рівень своїх педагогічних здібностей, теоретичних та методичних знань. Для заходів обираються інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. До заходів студент готує цікавий матеріал. Конспект відкритого заходу має бути прорецензований і затверджений вихователем-наставником за два дні до проведення заходу.

Після відкритого залікового заняття, проведеного кожним студентом-практикантом, відбувається його обговорення присутніми. Студенти-практиканти роблять усебічний аналіз заняття, відзначивши відповідність його змісту програмі певної вікової групи, доцільність обраних форм і методів роботи, ефективність заняття і різних форм роботи, висловлюють зауваження до заняття, пропонують свої варіанти розв'язання поставлених на занятті навчальних завдань. Результати обговорення і оцінка за проведення заняття фіксуються у протоколі обговорення відкритого заняття, який студент-практикант подає разом із конспектом у звітну документацію.

Результати педагогічної практики розглядаються на підсумковій педагогічній раді, в якій беруть участь керівники дошкільної установи, студенти-практиканти та їхні вихователі-наставники, груповий методист практики. На педагогічній раді затверджують характеристики студентів-практикантів, складені вихователями-наставниками. У характеристиці дається розгорнутий аналіз роботи студента під час практики, його ділових та особистісних якостей і вказується загальна оцінка за педагогічну практику.

Завершальним етапом роботи студента-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі у підсумковій конференції за результатами практики. Кожен студент-практикант готує письмовий звіт про роботу під час педагогічної практики, який оформляє на окремих аркушах. Інформація у звіті може бути викладена у довільній формі (тези, невеличке есе, педагогічні роздуми тощо). Завершити звіт необхідно самооцінкою. Крім того, разом зі своїми товаришами, які проходили практику в тому ж дитячому садку, студент-практикант готує тематичну звітну доповідь, у якій розкриває підсумки практики та висвітлює одну з актуальних проблем виховання і навчання дітей дошкільного віку. Для доповіді обираються теми, що висвітлюють специфіку конкретного дошкільного закладу, кращий досвід виховання і навчання дітей дошкільного віку, власні здобутки та успіхи. За результатами практики група студентів, що проходила практику в одному дошкільному закладі, оформляє фотогазету.

Форма звіту: конспект відкритого залікового заняття, протокол його обговорення, звіт про педагогічну практику, виставка-конкурс фотогазет.

Частина 4. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

4.1 Перелік індивідуальної звітної документації

Форми звітності студента про практику:

I. Оформлення і подання звітної документації:

- 1) індивідуального плану проходження педагогічної практики;
- 2) щоденника педагогічних спостережень;
- 3) календарного плану навчально-виховної роботи;
- 4) конспектів занять;
- 5) сценарію розваги (свята);
- 6) звіту про педагогічну практику.

II. Презентація результатів проходження практики на звітній конференції.

III. Норми оцінювання студентів:

Загальна підсумкова оцінка за практику визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані студента (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми, а також готують **звітну документацію**, до якої входять:

- Індивідуальний план роботи студента-практиканта.
- Щоденник педагогічної практики.
- Звіт про педагогічну практику.
- Конспекти проведених студентом-практикантом занять (5 занять з різних розділів програми).
- Конспект відкритого залікового заняття або заходу з протоколом його обговорення.
- Конспект проведеної студентом залікової форми життєдіяльності дітей.
- Характеристика студента-практиканта, видана дошкільним закладом.

Після завершення практики студент обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

Підсумком педагогічної практики є звітна конференція.

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів діяльності студента на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та

інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного навчального закладу;

- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

4.2.Критерії оцінювання

Оцінювання педагогічної практики здійснюється згідно з Положенням МДУ «Про контроль і оцінювання знань студентів за кредитно-трансферною системою в Мукачівському державному університеті».Оцінка за проходження педагогічної практики студентом складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від бази практики, керівником практики від вузу за виконання завдань практики, та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів при проходженні літньої практики ОКР «Бакалавр»

Таблиця 4.2.

Види діяльності студента-практиканта	Вагові коефіцієнти
Оцінка за різні види діяльності студента від бази практики (проведеннязагартовуючи процедур, занять, екскурсій, прогулянок та розваг).	0,5
Оформлення і своєчасне подання звітної документації про педагогічну практику методисту-керівнику.	0,3
Захист звіту студента про проходження практики	0,2

оцінку «**відмінно**» (91-100 балів) – отримує студент, який глибоко володіє вмінням спостерігати та аналізувати педагогічний процес в групах ДНЗ, організовувати самостійно роботу з дітьми дошкільного віку, зокрема, ігрову діяльність, руховий режим дня, розваги, самостійну художню діяльність;

оцінку «**добре**» (76-90 балів) – отримує студент, який глибоко володіє вмінням спостерігати та аналізувати педагогічний процес в групах ДНЗ, організовувати різні види діяльності з дітьми дошкільного віку;

оцінку «задовільно» (60-75 балів) – отримує студент, який оволодів матеріалом в межах проходження програми педагогічної практики, проте допускає незначні помилки у процесі застосування теоретичного матеріалу та при вирішенні практичних ситуацій;

оцінка «незадовільно» (34-59 балів) з правом допуску до перездачі виставляється студенту, який допускає значні помилки у процесі організації та проведення навчально-виховної роботи в ДНЗ, не вміє застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних ситуацій;

оцінка «незадовільно» (до 34 балів) без права перездачі виставляється студенту, який не засвоїв елементарних положень навчального матеріалу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Артемова Л.В. Модель ступеневої підготовки фахівця дошкільної освіти у вищих навчальних закладах / Л. В. Артемова, Ю. М. Косенко // Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. до 80-ї річниці НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2000. – Вип. 1. – С. 84–86.
2. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: [Монографія] / Г.В.Беленька. – К.: Світич, 2006. – 304 с.
3. Беленька Г.В. Особливості формування професійної компетентності у студентів дошкільного фаху в умовах ступеневої освіти / Г.В.Беленька // Наука і сучасність: [Зб. наук.праць НПУ ім. М.П. Драгоманова]. – К.: Логос, 2001. – Т. 29. – С. 26–33.
4. Беленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини. Монографія /Г.В.Беленька, О. Л. Богініч, М. А. Машовець. – К.: СПД Богданова А. М., 2006. – 220 с.
5. Богініч О. Л. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку / Л. О. Богініч // Вісник Прикарпатського університету.– Івано-Франківськ:Педагогічний інститут ПНУ імені В.Стефаника, 2008. – С. 191–199. – (Серія “Педагогіка”; Вип. 17-18).
6. Богініч О. Л. Проблема наступності дошкільної та початкової освіти у фаховій підготовці / О.Л. Богініч // Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наукових праць (Спецвипуск): матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції [“Реалізація принципу наступності дошкільної та початкової ланок у контексті суб'єктивної парадигми освіти”] /за заг. ред. проф. В.І. Сипченка. – Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2007. – С. 8–16.
7. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами б. гри: навч. посіб. / О. Л. Богініч; М-во освіти і науки України, НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2-ге вид. – К.: НПУ, 2007. – 140 с.
8. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш. - К.: Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
9. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А. М. Богуш. – 3-тє 8. вид., зі змін. і доповн. / Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.
- 10.Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш. – К.: Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
- 11.Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма / А. М. Богуш.– Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.
- 12.Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / А.П. Бурова. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 256 с.
- 13.Верховинець В. М. Весняночка / В. М. Верховинець. – К.: Музична Україна, 1989. – 342 с.

14. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 128 с.
15. Гавриш Н. В. Художнє слово та дитяче мовлення: навч.-метод. посіб. / Н. В. Гавриш. – Донецьк, 1998.
16. Гончаренко А. М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” / А. М. Гончаренко. – К.: Світич, 2009. – 160 с.
17. Денисенко Н. Ф. Витоки здоров’я дитини: навч.-метод. посіб. / Н. Ф. Денисенко, Л. В. Лиходід, С. В. Лупінович, А. Ф. Михайличенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 160 с.
18. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 років / 17. наук. кер.: О. В. Проскура, Л. П. Кочина, В. У. Кузьменко. – К.: Богдана, 2003. – 326 с.
19. Долинна О. П. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі / О. П. Долинна, О. В. Низковська // Дошкільне виховання. – 2010. – № 10. – С. 7–15.
20. Долинна О. П. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей у дошкільному закладі / О. П. Долинна, О. В. Низковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 7. – С. 14–26.
21. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посіб. / Л. І. Зайцева. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – 160 с.
22. Калмикова Л. О., Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: монографія / Л. О. Калмикова, Н. В. Марченко, С. Д. Дем’яненко, Л. А. Порядченко. – К.: Вид-во “ПП Медведєв”, 2007. – 304 с.
23. Кідіна Л. М. Психолого-педагогічний супровід педагогічної практики майбутніх вихователів ДНЗ / Лілія Михайлівна Кідіна // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць. – Київ, 2010. – Вип. 1 (14). Ч. 2. – С. 183–189.
24. Ладивір С. О., Виховання гуманних почуттів у дітей / С. О. Ладивір, О. П. Долинна, В. В. Котирло, С. Є. Кулачківська, С. П. Тищенко, О. О. Вовчик-Блакитна, Ю. О. Приходько [за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк] – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 168 с. – (Серія “Дитина замовляє розвиток”).
25. Лохвицька Л. В. Дошкільникам про основи здоров’я: навч.-метод. посіб. / Л. В. Лохвицька, Т. К. Андрющенко. – 2-ге вид., оновл. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 192 с.
26. Обов’язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів / [авт.-упоряд.: О. П. Долинна, А. П. Бурова, О. В. Низковська, Т. П. Носачова]. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 480 с.
27. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника / Т. О. Піроженко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 152 с.
28. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку: навч.-метод. посіб. / Т. О. Піроженко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 136 с.

29. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі”): метод. посіб. – К.: Міленіум, 2008. – 138 с.
30. Українська мозаїка. Посібник-хрестоматія / упоряд.: О. П. Долинна, О. В. Низковська, Н. І. Вакуленко, О. А. Копейкіна. – К.: АВДІ, 2008. – 256 с.: іл.
31. Шевчук А. С. Дні мистецтва в дитсадку / А. С. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2008. – № 2. – С. 20-21.
32. Шевчук А. С. Новації в мистецькому вихованні дошкільників // Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: метод. посіб. / Н. Дятленко, А. Гончаренко, А. Шевчук та ін. – К.: Шкільний світ, 2010. – 128 с. – С. 43–66.
33. Шевчук А. С. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч.-метод. посіб. / А. С. Шевчук. – К.: Шкільний світ, 2006. – 128 с.
34. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг.ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376с.
35. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дітей дошкільного віку. / К.Й. Щербакова - К.: Видавництво Європейського університету, 2011.- 392 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Звітна документація по практиці
Педагогічна практика(літня)

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Кожен студент складає індивідуальний план практики по схемі:

№ п/п	Зміст роботи	Дата виконання	Примітка
-------	--------------	----------------	----------

Індивідуальний план безперервної практики студента-практиканта складається з таких розділів:

- підготовка до безперервної практики;
- спостереження і аналіз роботи вихователів;
- проведення навчально-виховної роботи з дітьми (проведення занять, оздоровчих заходів);
- робота з батьками;
- виготовлення наочності до занять;
- участь у методичній роботі дитячого садка;
- участь у громадсько-політичній і громадсько-корисній роботі;
- підсумки практики.

ХАРАКТЕРИСТИКА

видана слухачці _____ курсу
Мукачівського державного університету

_____
(П.І.П.)

про те, що вона дійсно перебувала
з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

1. Знання Програм «Дитина в дошкільні роки», «Українське дошкілля», «Впевнений старт».
2. Уміння планувати навчально-виховну роботу в групі.
3. Уміння методично правильно проводити заняття, фізкультурно-оздоровчих заходів з врахуванням вікових особливостей дітей дошкільного віку.
4. Уміння організувати дітей до роботи, оволодіти їх увагою, активізувати розумову діяльність, викликати інтерес, досягти міцного засвоєння знань.
5. Уміння здійснювати індивідуальний підхід до дітей.
6. Уміння проводити роботу з батьками.
7. Рівень оволодіння практикантом методиками навчально-виховної роботи в ДНЗ.
8. Суспільна та громадсько-корисна робота.
9. Позитивні сторони і основні прогалини в практичній підготовці студента-практиканта.
10. Відношення студента-практиканта до роботи та дисциплінованість.
11. _____
(Педагогічна рада дошкільного навчального закладу)
«__» _____ 200__ р. заслухала звіт студента-практиканта _____ висновки вихователя _____ та зав. ДНЗ _____ постановила педагогічну практику (літню) _____ вважати виконаною з оцінкою «__» (_____).

ПРИМІТКА. Характеристику на практиканта складає вихователь групи (завідуюча) разом з методистом. Підписує зав. ДНЗ та методист практики з вищого навчального закладу.

СХЕМА

звіту про педагогічну практику (літню)

1. Загальні відомості про умови педпрактики (літньої) в ДНЗ.
2. Підготовка до навчально-виховної роботи (складання планів, допомога працівників університету, дитсадка, хід підготовки до практики, до занять).
3. Проведення навчально-виховної роботи, її наслідки.
4. З якими видами методичної роботи ви познайомились (які заняття спостерігала та аналізувала, записи занять, творчих ігор і т. д., участь в засіданнях педагогічної ради, семінарах, виробничих нарадах, конференціях).
5. Які навички набула в обліку повсякденної роботи?
6. Яку роботу проведено з батьками?
7. Участь в громадсько-корисній та суспільній роботі дитячого закладу.
8. Що дала практика (позитивні та негативні сторони в проведенні практики, побажання).
9. Вказати, яку документацію додаєте до звіту.

НА ДОПОМОГУ ПРАКТИКАНТУ

Методика ознайомлення з природою

Структура заняття-спостереження за живим об'єктом

Тема: Спостереження за..... (або ознайомлення з твариною чи рослиною)

Мета: вказати навчальні завдання по ознайомленню з живим об'єктом (закріплення , уточнення знань, накопичення нових); завдання розвитку мови (збагачення активного словника, удосконалення граматично правильної мови, звуконаслідування та ін.) Словникова робота – вказати перелік слів, понять. Виховні завдання.

Обладнання: .....

Хід заняття

1. Організація дітей на занятті (їх розміщення, розташування об'єкту, викликання інтересу до об'єкту, сюрпризність, загадка, ігрові моменти та ін.)

2. Послідовність розглядання об'єкту :

А) питання до дітей про зовнішній вигляд, звички, користь, догляд)

Б) доповнення, пояснення вихователя (вказати в ході бесіди)

3. Прийоми активізації уваги (наближення об'єкту, словесні, ігрові, та інші прийоми.

Підсумки заняття

1. Узагальнення досвіду дітей.

2. Завдання для самостійного спостереження.

3. Використання художнього слова і співу.

4. Оцінка часті дітей на занятті (вказати конкретно із врахуванням вікової групи).

Примірна схема аналізу заняття-спостереження за живим об'єктом.

I. Визначення теми і програмового змісту :

а) відповідність навчальних і виховних завдань програмі даної вікової групи;

б) повнота, чіткість, грамотність оформлення програмового змісту.

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даного спостереження?

III. Структура заняття:

1. Чи правильно вибрано розміщення дітей та об'єкту?

2. Чи вдало вибрано прийом на початку спостереження? (сюрпризність в молодшій групі).

3. Чи забезпечено послідовність в спостереженнях за об'єктом?

а) сприймання об'єкта з цілому;

б) розглядання зовнішнього вигляду (починати з основного).

в) встановлення способу харчування, порівняння з особливостями поведінки вже відомих тварин;

г) підведення під категорію: свійські, дикі тварини (старша група);

д) зв'язок з особистим досвідом дітей.

4. Чи включено у сприймання різні аналізатори?

5. Характеристика прийомів навчання:

а) показ і пояснення (чіткість і доступність);

б) характер запитань (послідовність, чіткість, врахування вікових особливостей);

в) використання художнього, слова практичних прийомів.

Структура заняття-екскурсії в природу

Тема: Екскурсія в ліс, парк, на поле, на луки.

Мета: Вказати навчальні завдання по ознайомленню з живою чи неживою природою (поглиблення, уточнення знань, накопичення нових); завдання розвитку пізнавальних психічних процесів, виховні завдання; словникова робота.

Обладнання до екскурсії:.....

Підготовча робота до екскурсії:

побувати на місці екскурсії, вказати в конспекті місце проведення;

вказати дорогу до місця, враховуючи фізичні можливості дітей цього віку;

намітити об'єкти, за якими вестимуться спостереження;

спланувати проведення бесіди з дітьми з метою викликати інтерес до екскурсії, попередити про одяг і взуття;

спланувати проведення бесіди з дітьми перед екскурсією, під час якої показати і розглянути обладнання екскурсії, розподілити між дітьми.

Хід заняття

1. Вступна бесіда (питання до дітей про даний період пори року, про цікаві об'єкти, на які вони звернули увагу діти під час подорожі).

2. Колективні спостереження (відповідно до дидактичної мети, діти спостерігають за неживою природою, рослинами, тваринами, при потребі організуються порівняльні спостереження).

3. Індивідуальні самостійні дитячі спостереження (за завданням вихователя та за бажанням дітей).

4. Збір природного матеріалу (керуватися правилами поведінки в природі).

5. Ігри із зібраним матеріалом.

6. Підсумкова бесіда.

Примірна схема аналізу заняття-екскурсії природу

I. Визначення теми і мети заняття:

1) відповідність навчальних і виховних завдань в програмі даної виховної групи;

2) повнота, чіткість, грамотність оформлення мети.

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даної екскурсії?

III. Підготовча робота до екскурсії:

1) Чи правильно вибрано оптимальний шлях до місця екскурсії?

2) Чи вірно передбачено об'єкти для спостереження на екскурсії?

3) Чи сприяли запитання бесіди викликанню інтересу до проведення екскурсії?

IV. Хід заняття.

1) Чи забезпечено послідовність в спостереженнях за об'єктами? (дивись схему аналізу заняття спостереження за живим об'єктом).

2) Ефективність підбору дидактичних ігор та дотримання методики їх організації даній віковій групі.

3) Чи дотримано доступних правил природокористування під час збору природного матеріалу?

4) Місце даної екскурсії здійсненні завдань екологічного виховання.

5) Характеристика прийомів навчання.

Структура заняття, пов'язаного з працею в природі

Тема: (вказати зміст праці і місце проведення)

Мета: Навчальне завдання, закріплення, уточнення знань про об'єкт праці, послідовність трудового процесу. Завдання розвитку мови.

Удосконалення граматично правильної мови, пов'язаної з трудовим процесом ; активізація словника дітей (вказати перелік слів, понять , назви процесів праці). Виховні завдання.

Обладнання: перерахувати обладнання для показу праці і обладнання для дітей. Попередня організація заняття.

Хід заняття

Організація дітей на занятті (розміщення їх і обладнання), створення інтересу до праці (ігровий момент, сюрпризність, загадки, вступна бесіда).

1. Пояснення, показ процесу виконання, закріплення, інструктаж, перевірка засвоєння.

2. Прийоми активізації дітей вказуються в процесі виконання .

3. Оцінка результатів праці і постановка мети для подальшої праці дітей.

Підсумки заняття. Закріплення трудового процесу, його значення. Використання художнього слова. Оцінка роботи дітей на занятті.

Примірна схема аналізу заняття

пов'язаною з працею в природі

I. Визначення теми і мети заняття.

A) відповідність навчальних і виховних завдань програмі даної вікової групи;

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даного виду праці ?

III. Попередня організація заняття .

IV. Хід заняття

а) чи дозволяє розміщення дітей на занятті сприймати процес показ прийомів праці в цілому і виконувати вказівки вихователя?

б) змістовність та переконливість вступної бесіди ;

в) мотивованість дитячої праці;

г) дотримання гігієнічних вимог до організації праці в дитсадку;

д) якість виконаної роботи дітьми;

е) цінність педагогічної оцінки.

Методика образотворчої діяльності

Структура занять з предметного малювання (з природи)

1. Зацікавлення дітей до природи (сюрпризний момент , загадка, віри бесіда і т.д.)

2. Постановка природи для малювання.

3. Аналіз природи:

- сприйняття природи в цілому;
- виділення основних його частин і визначення основних ознак (форм; колір);
- визначення просторового положення і пропорційного співвідношення ділених деталей;
- виділення другорядних деталей і визначення їх ознак ;
- повторне сприйняття природи в цілому.

4. Пояснення (в разі необхідності частковий або повний показ зображень предмета), розташування малюнка на аркуші, послідовність виконань малюнка.

II. Малювання предмета з природи (індивідуальна робота вихователя дітьми, порівняння малюнка з природою).

III. Аналіз дитячих робіт (правильність передачі форми, будови, схожість природою, якість робіт).

Примірка схема аналізу заняття з предметного малювання (з природи)

- I. 1. Як підготовлено матеріали і інструменти до заняття? Чи відповідає природа віковим особливостям дітей, педагогічним вимогам?
2. Як зацікавлено дітей до природи?
3. Як проведено аналіз природи? На що звернено особливу увагу?
4. Чи чітко проведено пояснення?
5. Чи був показ прийомів малювання предмета?
6. Активність дітей під час аналізу природи і в процесі пояснення.
7. Дії педагога під час малювання. Як здійснюється індивідуальний підхід?
8. Чи справляються діти з роботою ?
9. Як проведено аналіз робіт ? Чи звертається увага на схожість з природою?
10. Яка якість дитячих малюнків?
11. Активність дітей під час аналізу.
12. Позитиви і сторони і недоліки . Пропозиції щодо їх усунення.

Структура занять з декоративного малювання

I. 1. Вступна бесіда (зацікавити дітей до роботи, розповісти про вид декоративно-прикладного мистецтва, використати художню літературу і т.д.)

2. Розгляд і аналіз робіт (визначити форм), на якій створено візерунок; чим прикрашена, які використані декоративні елементи; де розміщені на формі; які характерні кольори для цього виду народного мистецтва).

3. Показ і пояснення (повний або частковий) послідовності виконання роботи.

4. Закріплення послідовності розпису.

II. Самостійна робота дітей.

III. Розгляд і аналіз дитячих робіт.

Примірна схема аналізу заняття з декоративного малювання

1. Відповідність теми, мети заняття завданням програми д/с. Врахування регіональних особливостей декоративно-прикладного мистецтва.

2. Підготовка вихователя до заняття.

3. Які методи і прийоми використані у вступній частині заняття?

4. Як проведено розгляд і аналіз творів декоративно-прикладного мистецтва?

Чи були відмічені характерні особливості розпису?

5. Які прийоми використані під час розгляду зразків робіт?

6. Чи був показ і пояснення процесу виконання роботи ?

7. Активність дітей під час розгляду і в процесі пояснення завдання?

8. Як керує вихователь процесом роботи?

9. Як проведено аналіз дитячих робіт? Чи відмічені прояви творчості?

10. Яка якість дитячих малюнків? Чи передані характерні особливості виду декоративно - прикладного мистецтва?

Методика розвитку мовлення

Структура комбінованих занять з розвитку мовлення

1. Вступна бесіда чи розповідь.

2. Словникова робота за темою (повторення лексики попереднього заняття в межах однієї теми, введення нових слів, закріплення їх), ігри та ігрові вправи

3. Фонетика: показ артикуляції звуків, вимова звуків та звукосполучень української мови, ігри, вправи, чистомовки, скоромовки на закріпленій звуків.

4. Діалог з теми, яка вивчається, фізкультхвилинка.

5. Навчання розповідання: розповідь за картиною, описові розповіді з власного досвіду, переказування художніх текстів.

6. Граматика: ігри та вправи на формування граматичної правильності українською мовлення.

7. Ігри та вправи на закріплення теми.

Структура занять з художнього читання і розповідання

1. Початок заняття (вступна бесіда, розглядання наочності, загадка, розповідь вихователя).

2. Читання твору. Уточнення та пояснення окремих слів, виразів. Розглядання ілюстрацій.

3. Повторне читання твору. (Казка розповідається лише один раз).

4. Коротка бесіда.

5. Виведення морального правила, прислів'я.

Примірна схема аналізу занять з художнього читання та розповідання

1. Добір художньої літератури відповідно до віку дітей, її доступність.

2. Методика проведення заняття: повідомлення теми, читання твору (виразність, виділення окремих частин з допомогою пауз, інтонаційність, наголос на вчинках героїв, емоційність передачі змісту твору), бесіди за (містом твору.

3. Забезпечення в ході заняття позитивного ставлення дітей до змісту твору, і зацікавленість.

4. Доведення до дітей виховної і навчальної мети художнього твору.

5. Ілюстрований матеріал на занятті, його місце і доцільність (показ ілюстрацій, розглядання силуетів, іграшок).

6. Поєднання різних методів і видів роботи (читання, розповідання, бесіди, використання інсценівок під час повторного читання, вивчення напам'ять окремих уривків).

7. Забезпечення активного сприймання дітьми художнього твору (вибіркове читання уривків, окремих кінцівок, інсценування рухів пальцями, руками (молодша група), нагадування подібних випадків з життя, пригадування творів, близьких по змісту тощо).

Художня праця

Структура занять по виготовленню виробів із різних матеріалів

I. Підготовчий етап.

Підготовка приміщення, матеріалів та інструментів до заняття.

II. Вступна частина.

1. Вступна бесіда вихователя про матеріал , з яким будуть працювати. Розповідь повинна супроводжуватись показом матеріалу. Діти обстежують матеріал, визначають його властивості і особливості обробки.

2. Повідомлення теми і показ зразка виробу.

3. Розгляд і аналіз зразка виробу, показ прийомів її створення. До аналізу залучають дітей, викликають у них бажання висловлювати пропозиції про послідовність виконання завдань. Вихователь коректує відповіді.

4. Встановлення поетапної послідовності виготовлення виробу, і шанування ходу роботи.

5. Вибір способів з'єднання частин виробу.

6. Підбір матеріалів і інструментів для роботи.

III. Основна частина.

Виготовлення виробів. В процесі праці вихователь здійснює контроль за працею дітей, слідкує за дотриманням ними правил техніки безпеки.

Заходи фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільному навчальному закладі

№ з/п	Організаційні форми роботи	Вікові групи	Час проведення, тривалість
1.	Ранкова гімнастика(у літній період – на свіжому повітрі, взимку – в добре провітреному приміщенні)	Всі групи	За розкладом
		Ясельна група	4 – 5 хв.
		II молодша група	6 – 9 хв.
		Середня група	6 – 9 хв.
		Старша група	8 – 12 хв.
2.	Гімнастика після денного сну	Всі групи	6 – 9 хв.
3.	Фізкультурні заняття	Всі групи	
		Ясельна група	15 – 20 хв.
		II молодша група	15 – 20 хв.
		Середня група	20 – 25 хв.
		Старша група	25 – 30 (40) хв.
4.	Заняття з плавання	II молодша група	10 – 20 хв.
		Середня група	20 – 25 хв.
		Старша група	25 – 30 (40) хв.
5.	Фізкультхвилинки	Середня група	На 7 – 9 хв. заняття 1 – 2 хв. 3 – 5 вправ
		Старша група	На 10 – 12 хв. заняття 1 – 2 хв. 3 – 5 вправ
6.	Фізкультпаузи (динамічні перерви)	Всі групи	Між заняттями від 5 до 10 хв.
7.	Загартувальні процедури	Всі групи	Згідно з режимом дня
8.	Заняття фізичними вправами на прогулянках	Всі групи (крім тих, які мають заняття з плавання)	Щодня
9.	Фізкультурні свята(двічі – тричі на рік)	Середня група	40 – 50 хв.
		Старша група	50 – 60 хв.
10.	Фізкультурні розваги(один-два рази на місяць)	Всі групи	II половина дня
		Ясельна група	15 – 20 хв.
		II молодша група	25 – 30 хв.
		Середня група	30 – 35 хв.
		Старша група	35 – 40 хв.
11.	Походи за межі дошкільного закладу (дитячий туризм)	II молодша група	15 – 20 хв.
		Середня група	20 – 25 хв.
		Старша група	25 – 30 хв. (в один бік)

12.	Рухливі ігри (сюжетні, безсюжетні, спортивні), народні,	Всі групи	Щодня
13.	Самостійна рухова діяльність	Всі групи	Вільні від занять години
14.	День здоров'я	Всі групи	Остання п'ятниця кожного місяця
15.	Тиждень здоров'я	Всі групи	Один раз на квартал – останній тиждень
16.	Індивідуальна робота з фізичного розвитку з однією дитиною чи з підгрупою по 2 – 4 дітей	Всі групи	Щодня

Структура заняття з фізкультури на свіжому повітрі.

I Підготовча частина:

Мета: активізувати увагу дітей, забезпечити фізіологічну та психологічну підготовку дитячого організму до виконання основних фізичних навантажень, розвитку швидкості реакції, формувати і закріпити навички різних видів ходьби та бігу.

Вправи підготовчої частини:

- Шиккування в шеренгу (в холодну погоду не проводити)
- Різні види ходьби у поєднання з 3 – 6 дихальними вправами.
- Повільний біг (2 – 4 хвилини).
- Ходьба поєднана з вправами відновлюючими дихання.
- Перешиковування для виконання загально розвиваючих вправ (5 – 7 впр.)
- Перешиковування в колону.
- Біг у середньому темпі (2хв.).
- Ходьба поєднана з вправами на відновлюючими дихання.

II Основна частина

Мета: навчання з подальшим вдосконаленням основних рухів, та розвиток фізичних характеристик дітей.

Вправи основної частини:

- Виконання одного із основних рухів (новий або складний за фізичним навантаженням чи координацією).
- Біг у середньому темпі (2 хвилини-.)
- Виконання різних, відомих дітям основних рухів (2– 3 рухи).
- Біг повільним темпом (2 – 3 хвилини)
- Гра з великою рухливістю (естафета)

III Заключна частина

Мета: забезпечити поступовий перехід дітей від збудженого стану до спокійного.

Вправи заключної частини:

- Повільний біг (1 – 1,5 хвилини).
- Ходьба.
- Виконання кількох вправ дихання

Заняття на майданчику повинно проводитися рухливими іграми з різноманітними основними рухами (заняття ігрового типу)

Схема аналізу заняття із фізкультури

Підготовка посібників (їхня кількість, розташування). Дотримання санітарно-гігієнічних вимог. Розподіл фізичного навантаження за окремими частинами заняття. Зв'язок із попереднім заняттям (закріплення, ускладнення окремих видів рухів).

Структура заняття:

Тривалість заняття, тривалість кожної частини, навантаження.

Кількість дітей, що виконує рухи.

Характер активності дітей під час виконання рухів.

Якість показу вправ вихователем.

Відповідність показу і словесного впливу.

Індивідуальна робота з дітьми.

Навчальний характер оцінки виконання рухів дітьми.

Володіння вихователем прийомами навчання.

Оволодіння дітьми програмовим матеріалом.

Моторна та загальна щільність заняття.

Методичні рекомендації до організації і проведення практики педагогічної
(літньої)
для студентів денної та заочної форми навчання
напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі МДУ
89600 м.Мукачево
вул.Ужгородська,26
Тел. 2-11-09

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 4916 від 16.06.2015 р.